

Курсова робота

Шлюбний контракт

План.

1. Вступ.
2. Поняття шлюбного контракту.
3. Зміст шлюбного контракту.
4. Порядок та умови укладання, зміни, припинення шлюбного контракту.
Відповідальність за невиконання або за неналежне виконання, визнання недійсним шлюбного контракту.
5. Заклучення. Зразок шлюбного контракту.
6. Використані джерела при написанні курсової роботи.

Вступ

Включення ст.27-1 КШС має важливе значення – це потягло за собою встановлення нового і необхідного в ринкових умовах правового інституту, яким є шлюбний контракт, що має вже дуже довге застосування в західних країнах.

Шлюбний контракт між особами, які одружуються, укладається за їх бажанням до реєстрації шлюбу і набуває чинності з моменту його реєстрації. За бажанням сторін шлюбний контракт може укладатись в присутності свідків.

Шлюбний контракт – це угода осіб (подружжя) про вирішення майнових питань життя сім'ї.

Згідно п.2 "Порядку укладання шлюбного контракту" (далі – Порядок ...), у шлюбному контракті передбачається майнові права та обов'язки подружжя, зокрема питання, пов'язані з правом власності на рухоме та нерухоме майно, яке придбано до шлюбу, так і під час шлюбу, на майно, отримане в дар чи успадковане одним із подружжя, а також питання, що пов'язані з утриманням подружжя та ін. У шлюбному контракті можуть вирішуватись питання про порядок погашення боргів за рахунок спільного чи роздільного майна. У ньому також можуть передбачатись немайнові моральні чи особисті зобов'язання.

Умови шлюбного контракту щодо переходу права власності на нерухоме майно, якщо законодавством передбачений порядок набуття цього права, вважаються виконаними лише після належного оформлення.

Згідно ст.27-1 КШС та п.3 "Порядку ..." умови шлюбного контракту не можуть погіршувати становища подружжя порівняно з законодавством України.

Шлюбний контракт укладається в нотаріальній формі за місцем проживання одного з подружжя або за місцем реєстрації шлюбу.

Якщо шлюбний контракт укладають неповнолітні особи, то на це потрібно обов'язкова згода їх законних представників.

Протягом дії шлюбного контракта до нього можуть бути внесені зміни за згодою сторін. Ці зміни можуть бути внесені протягом існування шлюбу

договором, який укладається у порядку, передбаченому для укладення шлюбного контракту.

Законодавство встановлює перелік підстав, за наявності яких шлюбний контракт визначається недійсним:

- недодержання умов порядку укладання шлюбного контракту;
- укладання контракту після реєстрації шлюбу;
- погіршення становища будь-кого з подружжя порівняно з законодавством України.

Якщо одна з сторін порушує умови шлюбного контракту, то інша сторона має право на судовий захист своїх прав та інтересів.

При розірванні шлюбу та визнанні його недійсним майнові спори, спори про дітей та інші вирішуються судом на підставі чинного законодавства з урахуванням умов шлюбного контракту.

Поняття шлюбного контракту.

Оскільки ст.27 КШС, передуюча ст.27-1, встановлює загальне правило про укладання подружжям угод, то можна зробити висновок, що шлюбний контракт є різновидом двосторонньої угоди (контрактом або договором), яка укладається між подружжям. Ця обставина має значення при визначенні правової природи шлюбного контракту, наслідків, зв'язаних з його розгортанням, визнання його недійсним та ін.

Шлюб не зв'язаний безпосередньо з шлюбним контрактом, тому він від нього незалежний і припинення дії шлюбного контракту не є припиненням шлюбу.

Аналіз ст.27-1 КШС показує, що шлюбний контракт є угода, яка укладається між подружжям і носить більш загальний характер, так як в ньому знаходить своє закріплення положення, що стосуються питань сімейного життя, в зв'язку з чим на відміну від інших договорів між подружжям він носить комплексний характер. Він має складну структуру і включає в себе ряд самостійних пунктів, в яких можуть закріплюватись угоди різні по своїй юридичній природі (цивільно-правові, сімейно-правові).

Виникає ряд проблем, пов'язаних з тим, що в ряді випадків зміст шлюбного контракту (зокрема приналежність подружжю майна та об'єму їх прав на таке майно) торкає інтереси третіх осіб і тому для останніх не повинно це становити тайни. В зв'язку з чим в законодавстві деяких країн містяться суттєві обмеження стосовно ступеню таємності контракту. Зокрема у Франції та ряді інших країн Європи шлюбний контракт підлягає обов'язковій публікації, коли один з подружжя є підприємцем-комерсантом (ст.13 – 94 Цивільного кодексу Франції). Схожа норма міститься і в ст.49 проекту нового Сімейного кодексу Росії, де йдеться про те, що подружжя повинні повідомляти своїх кредиторів про заключення, зміни або розірвання ними шлюбного контракту або розділу ними спільного майна. При виконанні даного обов'язку, подружжя не має права посилатись на положення шлюбного контракту або на проведений ними розділ майна.

Зміст шлюбного контракту

Дії подружжя, складаючи зміст одного шлюбного контракту можуть бути різноманітні:

- передавати майно у власність;
- забезпечити необхідне житло для проживання подружжя;
- створювати умови щодо належного виховання та утримання дітей;
- інші.

Кожна з таких угод може також містити в собі вказівки на строки та порядок їх виконання, а також передбачати відповідальність подружжя за невиконання взятих на себе зобов'язань.

Крім цього в контракт можуть включатись пункти відносно дій, виконання яких може здійснюватись в майбутньому при настанні певних умов.

Діюче сімейне законодавство в значній мірі визначає можливий зміст шлюбного контракту. Воно передбачає зміну угодою сторін тільки чотирьох статей КШС – ст.ст.24, 22, 25 та 26 (ст.31, ст.4).

Подружжя може за згодою змінити встановлений законом режим спільної сумісної власності на режим роздільної власності і навпаки (ст.22, 24 КШС). Крім того, на відміну від законодавчих правил (ст.26 КШС), встановлюючих спільність речей професійних занять подружжя, в шлюбному контракті подружжя можуть визнати ці речі своїм роздільним майном. Шлюбний контракт може бути змінена ст.25, у відповідності до якої, якщо майно було власністю одного з подружжя, а потім за час існування шлюбу суттєво збільшилось в своїй цінності в результаті вкладень другого з подружжя або їх обох, то таке майно може бути визнане їх спільною власністю. В контракті подружжя може передбачити, що незважаючи на збільшення цінності речі, вона не буде змінювати свого правового режиму і буде належати тому з подружжя, хто був її первісним власником.

Передбачений ч.4 ст.31 КШС перелік статей, які можуть бути змінені шлюбним контрактом значно розширений "Порядком укладання шлюбного контракту". У відповідності до цього порядку подружжя в шлюбному контракті можуть вирішувати питання погашення боргів за рахунок спільного чи роздільного майна. Але порядок задоволення вимог кредиторів по (загальним) спільним або особистим боргам подружжя регулюється імперативними нормами сімейного законодавства (ст.31 КШС).

Строки, згідно "Порядку ..." можуть включати в свій контракт угоди про немайнові, моральні чи особисті (зобов'язання) обов'язки, але в ст.27-1 КШС прямо зазначено, що в шлюбному контракті можуть передбачатись лише майнові права та обов'язки. В зв'язку з цим очевидно, що Кабінет Міністрів України вийшов за межі своїх повноважень і своєю постановою закріпив норми, які не передбачені КШС, тому можна сказати, що дані положення не відповідають закону, але це не означає, що Кабінет Міністрів України діє всупереч законодавству про шлюбний контракт, - це говорить лише про те, що необхідно вдосконалювати законодавчу базу з цього питання.

Встановлення режиму роздільності майна.

Однією з найсуттєвіших умов шлюбного контракту може бути умова про правовий режим подружнього майна. Подружжя може включити в контракт пункти, в яких буде закріплено яке майно, придбане в шлюбі, буде спільним, а яке роздільним. При цьому вони можуть повністю або частково змінити той правовий режим, який був встановлений для подружнього майна діючим законом (ч.4 ст.31) – у відповідності до цієї статті правило про спільність майна застосовується в тому випадку, якщо шлюбним контрактом не встановлено інше.

Змінюючи режим спільності майна своєю угодою, подружжя може в шлюбний контракт включити положення, повністю виключаючи можливість виникнення спільного майна. При цьому майно, придбане за час існування

шлюбу кожним з подружжя буде належати кожному з них на праві приватної власності.

Подружжя в шлюбному контракті може визначити, які конкретно речі з майна, отриманого ними обома в дар на весіллі, будуть належати жінці, а які – чоловікові.

Подружжя може включити в шлюбний контракт умову про те, що майно буде їм належати на праві спільної, але не сумісної, а дольової власності. Таким чином, подружжя домовляються, що майно, придбане ними за час існування шлюбу є їх спільним майном, але встановлюють розмір долі кожного з них.

Така угода тягне за собою важливі наслідки юридичного характеру як для самого подружжя, так і для III-їх осіб. Встановлені угодою сторін долі в спільному майні подружжя будуть враховуватись у випадку його розділу, а також звернення стягнення на майно, яке належить кожному з подружжя по їх боргам.

Встановлення режиму спільності майна.

Майнові відносини подружжя передбачають спільність ведення домашнього господарства, спільне вирішення питань, пов'язаних з володінням, користуванням та розпорядженням майном. Разом з тим, кожен з подружжя є самостійним суб'єктом права та можуть виступати в цивільному обороті від свого імені, а також мати майно на праві приватної власності. Таким чином подружжя можуть включити до шлюбного контракту умову про те, що майно, яке їм належало до шлюбу (кожному з них) на праві приватної особистої власності після вступу до шлюбу буде складати їх спільне майно. В шлюбний контракт може бути включена також умова про те, що майно, яке буде отримано одним з подружжя під час існування шлюбу в дар, в порядку успадкування буде складати їх спільну власність.

Збереження режиму роздільного майна.

Подружжя може прийняти рішення про нерозповсюдження на них правил ст.25 КШС. В шлюбний контракт може бути включений пункт про те, що майно, яке належить кожному з них на праві приватної особистої власності буде належати йому і в майбутньому, незалежно від тривалості спільного користування і тих вкладень в майно, які будуть виконуватись подружжям під час існування шлюбу.

Правовий режим речей професійних знань подружжя.

До шлюбного контракту може бути внесений пункт про те, що речі професійних занять одного або двох з подружжя будуть належати тому з них, для кого вони були придбані або тому, хто буде вказаний.

Порядок володіння, користування та розпорядження майном подружжя

Складаючи контракт, подружжя може внести до нього пункт про володіння, користування, розпорядження як спільним, та і роздільним майном. Подружжя також може закріпити право користування спільним майном як за одним з подружжя, так і за кожним із них, вони також можуть внести до контракту умови, які стосуються утримання та ремонту спільного та роздільного майна.

Але не зважаючи на умови шлюбного контракту, при укладанні подружжям угод відносно спільного майна необхідно дотримуватись передбачених законом вимог.

Взаємне утримання подружжя

Право на внесення до шлюбного контракту умов щодо взаємного матеріального утримання надано не КШС, а "Постановою ...", тому, включаючи таку умову до контракту, треба мати на увазі обставину.

Подружжя може в контракті передбачити умови, які не зв'язують право на отримання аліментів з нужденністю або непрацездатністю стягувача аліментів. Також подружжя може домовитись в контракті про порядок стягнення аліментів, а також про форму аліментів (грошова, натуральна, ін.).

Але шлюбний контракт не може включати умови щодо того, що один з подружжя відмовляється від свого права на стягнення аліментів.

Утримання дітей та інших осіб.

“Порядок...” не забороняє подружжю за своєю домовленістю визначити порядок та умови надання матеріального утримання їх дітям, але умови контракту не можуть включати в себе пункти, що обмежують майнові права дітей.

Подружжя вправі встановити порядок стягнення аліментів, відмінний від встановленого законом. Це може бути домовленість між подружжям про надання аліментів не в грошовому виразі, а в натуральному; про сплату аліментів не щомісяця, а, наприклад, раз в квартал, але якщо при цьому не порушуються інтереси та права дитини. Також подружжя може домовитись і про розмір аліментів.

Спільні та особисті борги подружжя.

Це питання регулюється імперативними нормами цивільного та сімейного права, але подружжя може включити до шлюбного контракту умову про те, що по боргам одного з подружжя, які виникли до або під час шлюбу, подружжя буде відповідати спільно, також подружжя може включати в контракт й інші умови, але такі, що не суперечать законодавству.

Роздільне мешкання подружжя.

Подружжя може в шлюбному контракті визначити майбутнє місце мешкання кожного з них, а також своїх дітей. Подружжя може визначити долю майна, придбаного ними під час роздільного мешкання: домовитись, що таке майно буде належати тому з подружжя, хто його придбав. Сторони також

можуть домовитись про порядок користування спільним майном при роздільному мешканні, при цьому можна обговорити питання утримання і ремонту такого майна.

Розподіл майна

Подружжя може включати такі умови до шлюбного контракту щодо розподілу спільного майна (як під час шлюбу, так і в процесі його розірвання):

- розподіл речей між собою з врахуванням їх вартості та долею кожного з них в спільному майні визначеного законом або контрактом;
- передати майно в натурі одному з подружжя з покладанням на нього обов'язку компенсувати іншому його долю майном;
- розділити майно в натурі, якщо це можливо без шкоди для його господарського призначення;
- продати майно і розділити між подружжям отриману суму.

Подружжя може застосовувати і комбінований спосіб розподілу майна.

Немайнові питання життя подружжя.

До немайнових питань, які закріплюються в шлюбному контракті можна віднести такі:

- вибір подружжям прізвища при реєстрації шлюбу, але при цьому потрібно дотримуватись норм діючого законодавства.
- визначення ім'я, по-батькові та прізвища дітей.
- питання про місце проживання подружжя.
- місце проживання дітей.
- угода між подружжям про умови та способи здійснення виховання неповнолітніх дітей.
- інші питання за домовленістю сторін.

Порядок та умови укладання, зміни, припинення шлюбного контракту. Відповідальність за невиконання або за неналежне виконання, визнання недійсним шлюбного контракту.

Порядок укладання шлюбного контракту, згідно діючого законодавства, полягає в наступному:

- шлюбний контракт повинен укладатись до реєстрації шлюбу
- шлюбний контракт вступає в силу з моменту реєстрації шлюбу.
- шлюбний контракт повинен обов'язково реєструватись у нотаріуса
- шлюбний контракт за участю неповнолітніх укладається тільки за згодою їх законних представників.
- шлюбний контракт укладається за місцем проживання однієї з сторін або за місцем реєстрації шлюбу.

Припинення шлюбного контракту в багатьох випадках залежить від його змісту. Зобов'язання, передбачені шлюбним контрактом, втрачають силу у випадку смерті одного з подружжя. Шлюбний контракт може припинити свою дію і у випадку його розірвання за згодою сторін, але таке рішення підлягає обов'язковій нотаріальній реєстрації. Шлюбний контракт можна розірвати шляхом подачі позовної заяви до суду. Так само вирішуються питання, пов'язані з припиненням дії не всього контракту, а тільки окремих його положень. У випадку розірвання шлюбу шлюбний контракт припиняє свою дію.

Під час дії шлюбного контракту подружжя може вносити до нього зміни. Вони вносяться в тому ж порядку, що й при укладанні шлюбного контракту.

Діюче сімейне законодавство не визначає умов, видів та розмірів відповідальності подружжя за невиконання або неналежне виконання шлюбного контракту, в зв'язку з чим при вирішенні таких питань необхідно виходити із загальних положень сімейного та цивільного законодавства, а також конкретних умов шлюбного контракту.

За захистом своїх прав подружжя може звертатись до суду. Суд може своїм рішенням зобов'язати одного з подружжя виконати взяті ним зобов'язання в натурі. Окрім цього, суд може винести рішення про припинення дій, порушуючих права одного з подружжя, а також інші рішення направлені на захист порушених прав та законних інтересів. Оскільки шлюбний контракт є договором, то на нього розповсюджуються й інші положення договірного права про відповідальність, які виникли у зв'язку з невиконанням або неналежним виконанням умов шлюбного контракту.

Шлюбний контракт, у разі визнання його недійсним, анулюється з моменту його укладання і може бути визнаний недійсним як частково так і повністю.

Обставини, за якими шлюбний контракт може бути визнаний недійсним:

- порушення порядку його укладання. Порушення нотаріальної форми укладання шлюбного контракту
- укладання шлюбного контракту після укладання шлюбу
- якщо до шлюбного контракту внесені умови які погіршують становище будь-кого з подружжя (або протирічать законодавству)
- укладання шлюбного контракту в результаті неправомірних дій одного з подружжя (шляхом обману, насильства, погроз та ін.)

Законодавством не передбачено типової форми шлюбного контракту, тому форма та зміст шлюбного контракту залежить від домовленостей сторін.

Заключення.

Аналізуючи законодавство що стосується шлюбного контракту, я зробив наступні висновки:

По-перше, в п.1 «Порядку...» зазначено, що шлюбний контракт укладається до реєстрації шлюбу. Таким чином, подружжя-бізнесмени, що

прийшли до висновку про необхідність укласти між собою шлюбний контракт, повинні розірвати шлюб, укласти шлюбний контракт, а потім знову зареєструвати шлюб. І тому, на мою думку, потрібно змінити зміст п.1 «Порядку...», надавши можливість подружжю укладати шлюбний контракт, як до одруження, так і в процесі шлюбного життя.

По-друге, ч.2 ст.27-1 КШС та п.3 «Порядку...» встановлюють, що умови шлюбного контракту не можуть погіршувати становища подружжя порівняно із законодавством України а розглядаючи п.1 Зразка шлюбного контракту, ми можемо побачити, що одному із подружжя буде належати 2/3 майна яке нажите за час шлюбу, а іншому 1/3 майна. Тобто, зразу ж порушується ч.2 ст.27-1 КШС України, адже стаття 21 КШС України чітко говорить, що все майно, яке нажите за час шлюбу, є спільною сумісною власністю, а отже, ділиться порівну. Звідси випливає, що такий шлюбний контракт буде визнаний судом незаконним і недійсним.

Далі, пункт 2 цього ж Зразка шлюбного контракту визначає, що автомобіль, який належить дружині, і музичні інструменти, які належать чоловіку на праві особистої власності, після реєстрації шлюбу переходять у спільну власність подружжя. Цей пункт зразка протирічить ст. 24 КШС України і тому не може мати сили при виникненні спору про дошлюбне майно, яким в даному випадку є автомобіль і музичні інструменти, воно буде визнано роздільним майном подружжя.

Що стосується речей професійних занять подружжя, (п.3 Зразка), придбаних за час шлюбу, то вони, в силу ст.26 КШС України, є спільною сумісною власністю подружжя і дублювати це положення закону у контракті недоцільно.

В п.3 шлюбного контракту також аналогічна ситуація п.2 — це і дублювання норм закону ст.ст.24 і 27 КШС, і можливість визнання шлюбного контракту недійсним і виникнення спору з приводу майна, яке отримане в дар. Пункт 4 Зразка повністю дублює норму ст.24 КШС України і тому не потрібен в шлюбному контракті.

В інших пунктах Зразка теж багато невідповідностей закону.

При такій ситуації шлюбний контракт не може мати того застосування і розповсюдження, яке повинен би знайти в нашому суспільстві, тому що такі обмеження не дали можливості застосування ст.27-1 КШС. І тому, на мою думку, ч.2 ст.27-1 КШС потрібно було б викласти приблизно так: «При вирішенні майнових спорів між подружжям суди повинні керуватися умовами шлюбного контракту в тій частині, в якій він охоплює відносини подружжя».

Отже, шлюбний контракт має певне право на існування. Він є конче необхідним під час переходу суспільства до ринкових відносин. Але життєздатним повною мірою цей інститут сімейного права буде тільки тоді, коли він стане основою вільного вибору подружжям принципів врегулювання певних відносин сімейного життя.

Зразок шлюбного контракту.

Шлюбний контракт

м. Київ

п'ятого листопада

тисяча дев'ятсот

дев'яносто шостого року

Ми, Троцький Ігор Миколайович, що мешкає у м. Ромни Сумської області, по вул. Студентській, 15, та Євтушенко Оксана Миколаївна, що мешкає у м. Києві, по вул. Демивській, 51, кв. 28, у присутності свідків Полив'ян Тетяни Дмитрівни, що мешкає у м. Києві по вул. Забайкальській, 18, та Струка Анатолія Григоровича, що мешкає у м. Києві по вул. Столетова, 127, маючи намір зареєструвати шлюб і врегулювати майнові права і обов'язки подружжя, уклали цей контракт про наступне:

1. Із майна, яке буде нажите нами за час шлюбу, 2/3 (дві треті) його частини належатимуть мені, Євтушенко Оксані Миколаївні, а 1/3 (одна третя) частина — мені, Троцькому Ігореві Миколайовичу.

Це право зберігається за нами і в разі, коли один із нас буде зайнятий веденням домашнього господарства чи доглядом за дітьми.

2. Належний мені, Євтушенко Оксані Миколаївні, на підставі технічного паспорту НУ № 961236, виданого МРЕВ ДАІ м. Прилуки Чернігівської області 12. 06. 92 р., автомобіль «Москвич-412», двигун № 653232, шасі N 841236, кузов № 121530, державний номерний знак А 5713 ЧН, зареєстрований в МРЕВ ДАІ м. Прилуки Чернігівської області 11.06.92 р, після укладення шлюбу в органах, реєстрації актів громадянського стану переходить у нашу з чоловіком, Троцьким Ігорем Миколайовичем, спільну власність і підлягає перереєстрації на його (чоловіка) ім'я.

Медичні інструменти та обладнання, які придбані мною, Троцьким Ігорем Миколайовичем, до укладення шлюбу, а також ті, які я набуду за час шлюбу, належатимуть нам з дружиною, Євтушенко Оксаною Миколаївною, на праві спільної сумісної власності.

3. До нашого спільного майна буде належати і майно, отримане в дар кожним із нас у період перебування у зареєстрованому шлюбі а також придбані нами за цей час коштовності та предмети розкоші.

4. Інше майно, яке належало кожному із нас до вступу в шлюб, а також одержане нами під час шлюбу в порядку успадкування, є власністю кожного із нас.

5. Я, Троцький Ігор Миколайович, зобов'язуюсь разом зі своєю дружиною, Євтушенко Оксаною Миколаївною, утримувати її непрацездатного батька — Євтушенка Миколу Івановича, надати йому можливість для проживання разом з нами, виділивши йому окрему кімнату, а також надавати щомісячно грошові суми розміром 100 грн. У зв'язку з цим у разі можливого розділу майна, яке буде набуто під час шлюбу, розмір частки Євтушенко Оксани Миколаївни зменшується відповідно на суму, що буде витрачена на утримання її батька.

6. Я, Євтушенко Оксана Миколаївна, зобов'язуюсь ощадно ставитися до сімейного бюджету, здійснювати облік проведених витрат покупок на суму більше 20 грн. про що ставити до відома чоловіка.

Придбання речей на суму більше 50 грн. здійснюється за спільною попередньою домовленістю подружжя.

7. У разі втрати одним із подружжя працездатності інший зобов'язується надавати йому матеріальну допомогу розміром не менше 1 мінімальної заробітної плати щомісячно.

8. Прізвище чоловіка обирається як спільне прізвище подружжя.

9. Невиконання нами хоч однієї з викладених умов контракту чи прийнятих на себе зобов'язань може бути підставою для розірвання шлюбу.

10. Витрати по укладанню цього контракту сторони несуть порівну.

II. Цей шлюбний контракт складено у трьох примірниках, один з яких зберігається у справах нотаріальної контори, а два інші видаються кожному із подружжя по одному.

Підписи: 1. Євтушенко О. М.

Свідки: 1. Полив'ян Т. Д.

2. Троцький І. М.

2. Струк А. Г.

Посвідчення нотаріуса.

Використані джерела при написанні курсової роботи:

1. “Кодекс про шлюб та сім’ю України” (ВРУ, 1 січня 1970 р.)
2. “Порядок укладання шлюбного контракту” (КМУ, 16 червня 1993 р.)
3. С. П. Індиченко, В. С. Гопанчук та ін. “Сімейне право України”, Київ, 1997
4. И. В. Жилинкова. “Брачный контракт”, Харьков, 1995
5. А. Рыбченко, И. Яценко. “Брачный контракт”, “Office”, август-сентябрь, 1996, стр. 68-69.
6. Семейный кодекс Российской Федерации (проект). Российская газета, 1995, 22 июня.
7. М. Д. Бойко, В. М. Співак, М. А. Хазін. “Цивільно-правові документи”, Київ, 1997
8. Заїка Ю. О., Гопанчук В. С. “Юридичний довідник”, Київ, 1996.

За более детальной информацией и с отзывами обращайтесь: